

Nakað um EF

í aftursvarinum til stud. jur. Jógvan Páll Lassen

Tað er vorðið sum blómutýssi, ið tú bindir mær í samband við grein mína: »Támp til egra rumpu«. Grein tinn stóð í Dimmalætting tann 17. okt. Nøkur av teimum »blómutýssi« í hesum blómutýssi eru: »...alt tað vovl...; »hetta pass- ar ikki...; ...eg trúði erlig talt, at tú var betur vitandi...; »veist tú, hvat hetta vil siga í vanligum mannatosi?...; »ti tað er tað reina tvætl...«, og okkurt annað blómstur úr sama urtagarði.

Sitandi yvir fyri hesum blómutýssi, kom tað til mín, at her var einki at gera við nøkrum aftursvari, »thi her lades alt háð ude«, Henry veit einki og Henry skilur einki.

Men tá ið so hesin Jógvan Páll undirskriver seg stud. jur. og endar grein sína við hesum háfloygdu orðum:

»Henda grein er ikki ætlað sum nøkur agitatioin fyri ella imóti EF, men ein *objektiv framstilling* av nokrum *juridiskum* problemum, sum eru forbundin við EF-málið og sum nøkur hava ilt við at fata«.

tá segði eg við meg sjálvan, at hetta ikki kundi fara óátalað, tí greinin er alt annað enn *objektiv*, og hvør, ið hevur ilt við at fata, fer kanska tað niðanfyristandandi at hjálpa til at meta um.

Tú brúkar eina so flotta orðavending sum: »... ein *objektiv framstilling* av nokrum *juridiskum* problemum«. Sambært Fremmed- og Retskrivningsordbog av J. Byskov so merkir orðið *objektiv*: angående genstanden, sagen. Og orðið *objektivitet* merkir: saglighed, upartisk betragtning.

Tú mást fyrigeva mær, men eg brast út úr at flenna, tá ið eg las endan av grein tinni, tí eg sá fyrri mær fyrrnevnda blómutýssi, og so at kalla hetta at verða sakligur ella ópartiskur, tað er nú at halda seg sjálvan fyrri gjøldur.

Jógvan Páll, fyrsta treytin fyrri at skilja tað, sum er skrivað og at handfara tað, er at lesa sum tað stendur, men tað gerst tú ikki, og tí verður tað, sum tú skrivar ikki nøkur rættleiðing.

Viðvíkjandi teim 4 punktunum, sum eg nevndi í grein míni, so skrivaði eg soleiðis: »... hon (fólkaatkvøðan) snýr seg um hesi 4 má (2+2 = 4):

- 1) Ja, at fara inn í EF
- 2) Nei, um ikki at fara inn í EF
- 3) Avleiðingarnar av einum ja, verður millum áðrarr henda, at fólkið gevur fólkatínginun rætt til at geva frá sær nakað — fyrri ikki at siga alt valdið — sum tað nú hevur.
- 4) Avleiðingarnar av einum nei verða, at fólkatíngið skal halda áfram at hava valdið, sum tað við grundlógini eigur.

Tað skuldi væl ikki nógv juridisk snildi til at skilt, at tá

ið eg í klombru setti (2+2 = 4) so goymist í tí fyrsta 2-talinum punktini 1 og 3 og í tí seinra 2-talinum goymast punktini 2 og 4, og at hesi í hvørjum flokki sær eru í slett við hvørt annað.

Men við hesi míni skrivning víðij eg peika á, at tað ikki var eitt einkisigandi nei, ið fólkaatkvøðan snúði seg um. Og tað er at kasta torvmold í eyguni á fólki, at vilja bagatellisera hesa fólkaatkvøðu, sum summir hava havt lyndi til og mær tykir at grein tinn ber á sama bórð.

Teir donsku fólkatíngsmennirnir sita í dag við nógv minni valdi, enn ter sötú við innan 2. oktober. Nú er fólkatíngið rýkt frá stýri aftan úr rong og samankroyst á nakrar krakkar niðri í Brúxelles. Uppá spurningin: »Bliver folketinget reduceret til en slags sogneråd hvis vi går ind i fællesmarkedet?« svarar professeri dr. jur. Ole Espersen: »Væsentlige beslutninger bliver naturligvis frataget det danske folketing. F. eks. skal ni tiendele af vores økonomiske beslutninger træffes i Brúxelles. Når det er tilfældet, er det blot et spørgsmål, hvilket ord man vil vælge at beskrive dette forhold med.«

Avgerðin, sum bleiv tikin tann 2. oktober hevði millum aðrar eisini hesa avleiðing, at *ni tiendele* = niggju triggiundpartar av teim peningaligu avgerðunum eru nú fluttar niður til Brúxelles. Havi eg so sagt nógv ov nógv, tá ið eg sigi, ta nú koma boðini frá Brúxelles og fólkatíngsmennirnir megu bukka og ikki mukka.

Tú skrivar, sum um Rómasáttmálin við sínum 248 greinum er tað einasta, sum EF hevur av lógum. Nei, Jógvan Páll, Rómasáttmálin er bert rammulógin (grundlógin), og sum eitthvørt land hevur ótal av lógargreinum uttanum grundlógina, so er eisini við EF. Og hevur tú fylgt við, hvussu danir stillaðu seg, tá ið teir søktu um at koma inn í EF og hvussu undirbráttligir teir hava verið alla tíðina, meðan teir hava tingast um hesa upptøku í EF, so veist tú, at hetta kann samandragast í orðini hjá fyrrverandi markaðarráðharran P. Nyboe Andersen, tá ið hann víðvíkjandi úttanríkis- og hernaðarpolitikkinum hjá EF segði: »Danmark er villig til at deltage i et bredt europæisk samarbejde og at rammen om dette samarbejde indtil videre vil være den, vi kender fra Romtraktaten og de efterfølgende beslutninger.«

Hesi orðini tala fyrri seg. Og hvørjar eru so hesar: »de efterfølgende beslutninger???«

Tær avgerðirnar eru longu so margar, at tær eru umleið 4000, — eg skrivið í bókstavum fyra túsund — og um hesar sigur markedssekretariatet: »4000 EF-beslutninger uden-

for trakteten, der kan være af betydning for den danske lovgivning.« Og tær verða framvegis fleiri og fleiri, tí endamálið við EF er jú sambært sjálvan inngangin í Rómasáttmálanum: »... som er besluttet på at skabe grundlag for et stadig snævrere sammenlutning mellem de europæiske folk.« Og hetta var undirskrivað í Róm tann 25. mars 1957. Og nú í dag ár 1972 ljóðar frá hægsta stað innan EF: »At EF skal tale med en stemme!«

Tað eina petti í blaðgrein tinni ljóðar so stuttligt og tá ið tað nertur við grein nr. 189 í Rómasáttmálanum, sum eg í blaðgrein míni endurgav í sinum fulla orðaljóði, so fari eg at endurprenta hetta stuttliga petti hjá tær:

»Viðvíkjandi tí juridiska, so lat meg rætta og vegleiða Henry Andreasen nakað. Ar tikul 189 er púra rætt sita-aður, men tað er sum Henry bert hongur seg í, at direktivir í EF eru bindandi fyri statin; tað er eisini púra rætt, men direktivir í EF eru næstan tað sama sum ein resolútióin frá ST, og tær virka sum kunnugt ikki væl. Hetta hevur ikki so nógv at tyða, tí tað er sum regul altíð tað besta fyri allar partar.«

Her haldi eg, at tú hevur gjørt támp til egnu rumpu, tí her í endanum av tí endurgivna, gevur tú ikki nógv fyrri ST og tær resolútióinir sum ST viðtekur. Er tað vikuliga so galið, at tað sum regul er tað besta fyri allar partar at resolútióinir sum alheimsstovnurin í New York viðtekur helst ikki virka! Ja, men hvat sita teir har yvir til?

Men viðvíkjandi tíni rættleiðing og vegleiðing, so vildi eg fegin tikið imóti bæði vegleiðing og rættleiðing um so var at nøkur vegleiðing og rættleiðing var í tí, sum tú skrivar í hesum petti, men tú má fyrigeva mær, at eg heldur vil halda meg til tað, sum eksperturin (sakkoni) innan EF Hans Hansen júst sigur hesi gegn 189 viðvíkjandi. Í teim 12 sera drúgvu og objektivu greinum í Kr. Dagblad har hesin sakkoni innan EF klárleggur Rómasáttmálan sigur hann í greinarøð nr. 9: EF-overblik:

»Hvor stor er EF-kommissionens magt?

EF har to hovedpersoner, ministerrådet og kommissionen. Ministerrådet vedtager love (forordninger, direktiver og beslutninger) der får gyldighed i EF-landene uden først at være blevet vedtaget i landenes parlamenter. Det fremgår af Romtraktens art. 189, som er meget vigtigt for forståelsen af EF-samarbejdets karakter.«

Og so endurgevur hann alla hesa lógargrein 189 og Hans Hansen endar við at siga:

»Det vil sige, at også kommissionen kan udstede forordninger, direktiver og vedtagne beslutninger, som får retsvirkninger i EF-landene, helt uden om landenes parlamenter.«

Eg endurtaki: »... får gyldighed i EF-landene uden først at være ved-

taget i landenes parlamenter...«

»... som får retsvirkninger i EF-landene, helt uden om landenes parlamenter.«

Hetta er millum annað EF, og er tað ov nógv sagt av mær, tá ið eg í grein míni segði um fólkatíngsmenninar aftaná eitt ja til EF: »Sum menn, ið uttán at mukka skulu taka móti boðum frá Brúxelles.« Fólkatíngið er við fólkaatkvøðuni tann 2. oktober rýkt frá stýri og somu lagnu verður Føroya Løgting fyrri um vit um 3 ár siga ja — hvat eg so innliga vóni, at vit ikki gera —. Føroya søga veit at siga frá hvussu land okkara hevði tað, tá ið lögtingið var rýkt frá stýri aftan úr rong og samankroyst á tvinnar danskar krakkar.« Men nú verður tað ikki niðri í København, men helt niðri í Brúxelles at áhugamáli okkara skulu avgerast, og tí eitt avgjørt nei til EF.

Í tí ljubroti í grein tinni har tú brúkar hetta blomstrið »tað er tað reina tvætl«, har haldi eg at tú bert teg meira enn merkiliga at. Tú endurtekur nakað, sum eg segði í grein mín, men beint aftaná sigur tú: »Her má ivaleyst vera ein prentvilla.« og rætt hevur tú, í 14. September kom ein prentvilla — 3 orð dultu burtur — og meiningin í setninginum hjá mær fór fyrri skeyti, og tí er tað ófatuligt, at tá ið tú veit, at her er ein prentvilla, at tú so brúkar hetta sitatið eftir 14. September, hví leitaði tú ikki fram Dimmalætting, tí har stóð grein mín eisini og har var eingin prentvilla. Sostatt má tú fáa nakað skeivt burtur úr nokrum skeivum. Og tað skal eg lova fyrri at tú hevur fingið. Tú sigur: »Her má ivaleyst vera ein prentvilla, men er meiningin tann, at foyringar aldri sleppa á valg aftur, so kann ein bert rista uppá hvøð, tí tað er tað reina tvætl.«

Í samband við grein 189 í Rómasáttmálanum skrivaði eg í áðurnevndu blaðgrein míni soleiðis, citat frá Kr. Dagblad: »EF: Direktiver er bindende. Kan f. Eks. ikke underkastes en folkeafstemning herhjemme, fremgår det af et skrivelse fra Markedssekretariatet.

Ethvert EF-direktiv er bindende for alle medlemsstater og kan ikke i de enkelte lande underkastes en folkeafstemning. Det fremgår af et svar fra Markedssekretariatet til markedsudvalgets medlemmer, erfarer Kristeligt Dagblad.«

Og so var tað, at beint aftaná hetta kom eg við viðmerking míni og hon stóð røtt í Dimmalætting og ljóðaði: »Heilt óhugnaligt at hugsa um, at um tað ikki verður eitt nei, so verður komandi fólkaatkvøða tann allar seinasta, vit koma at luttaka í.«

Her er ikki eitt einasta orð um at foyringar ikki sleppa á valg aftur, men eg skrivaði fólkaatkvøðu. Og góðasti Jógvan Páll, tað er munur á valgi og fólkaatkvøðu. Tað var ikki eitt vanligt valgi nú tann 2. oktober, men ein fólkaatkvøða um danskarnir ótarnaðir skuldi stýrast eftir grundlógini

FØROYA

BANKI

Banki FØROYA

Keypið

frá telmann, sum týsa í

SOSIALINUM

REÐARAVIRKI
HEILSOLA
Kolonial & útgerð

HERMETIKK
TIMBURHANDIL
KLÆDNABØÐ
SLEIPSTØÐ
SHELL-AVGREIÐSLA

DEILDIR:

SKALA SKIPASMÍÐJA &
HANDILSVIRKI, SKALA
Skipasmíð . Turkivirki . Handil

HANDELSHUSET
PESCADERO A-S
Strandgade 27A . København K
Tlf ASTA 1830 . Telex 5290

Pf. J. F. KJØLBRO

Klaksvík . Føroyar
Telefon 5489 . Telex 20
Telegramadr.: Kjølbros Klaksvík

ella geva suverenitet burtur til frama fyri EF. Og eftir at vit koma inn í EF so verða vit meir og meir stýrdi frá Brúxelles og tær lógir, sum koma har frá, kunnu ikki setast undir fólkaatkvøðu, so tað skal ikki nógv umhugsan til at fata, hvat vit til endan flóta.

Jú, vit sleppa á valgi at velja menn til kommunu og lögting — men býr merk í, — tí eitt lögting, sum sambært áðurnevndu grein 189 í Rómasáttmálan er avmarkað til at: »Et direktiv (frá EF) er med hensyn til det tilsgædte mål bindende for samtlige medlemsstater, det rettes til, men overlader det nationale myndigheder (her hjá okkum lögtingið) at bestemme form og midler for gennemførelse.« Tá at kalla Føroya Løgting fyrri lögting = löggevandi ting er ikki rætt, tí tað er tá ikki löggevandi longur, men situr og tekur imóti boðum frá Brúxelles.

Jógvan Páll nú skrivi eg ikki meira og latið tað yvir til fólki at doma um, hvør ið hevur ilt við at fata, hvat ið EF ber í sinum skidri.

Við bestu heilsu!

Henda heilsan er eisini til Vilhelm Johannesen, tí eg trúgvi, at han man í omanfyristandandi finna aftursvar til nakað í grein síni, men eg vendi aftur til Vilhelm seinri.

Klaksvík, tann 7. nov. 1972.

Henry Andreasen.